

การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ

ภาพรวมของผลการดำเนินงาน สำหรับงวดสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562

บริษัท โทร มูฟ เอช ยูนิเวอร์แซล คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบที่ 1 และแบบที่ 3 เป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้แบรนด์ โทรมูฟ เอช ด้วยเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพสูงและครอบคลุมทั่วประเทศ

ในปี 2562 โทรมูฟ เอช มีจำนวนผู้ใช้บริการรายใหม่สุทธิ 1.42 ล้านราย ทำให้ฐานลูกค้ารวมเติบโตเป็น 30.64 ล้านราย และส่วนแบ่งตลาดฐานผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 32.8 กลุ่มบริษัทฯ มีรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.74 จากงวดเดียวกันของปีก่อนเป็น 77,740.01 ล้านบาท ตามการเติบโตของฐานผู้ใช้บริการ และการใช้บริการนอกรายที่เพิ่มสูงขึ้น ผลักดันรายได้จากบริการระบบรายเดือนให้เพิ่มขึ้นในอัตราเลขสองหลักจากปีก่อน การเติบโตแข็งแกร่งนี้เป็นผลจากเครือข่ายประสิทธิภาพสูง การมุ่งตอบใจห้ความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้นผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล (Analytics) กลยุทธ์การตลาดแบบจุลภาคในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการขยายช่องทางกระจายจำหน่ายผ่านความร่วมมือกับพันธมิตรทางธุรกิจ ในขณะที่รายได้จากการขายสินค้าลดลงส่วนใหญ่จากฐานที่สูงในปีก่อนหน้า ซึ่งมีการขายสินทรัพย์เข้า DIF ส่งผลให้กลุ่มบริษัทฯ มีรายได้รวมอยู่ที่ 113,536.61 ล้านบาท ลดลงคิดเป็นร้อยละ 4.05 จากปีก่อน ในส่วนของต้นทุนขายและต้นทุนการให้บริการของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวนทั้งสิ้น 93,511.15 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.86 จากปีก่อน ซึ่งมาจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนขายเป็นหลัก ส่งผลให้กลุ่มบริษัทฯ มีกำไรขั้นต้นอยู่ที่ 20,025.46 ล้านบาท ลดลงคิดเป็นร้อยละ 31.31 เมื่อเทียบกับปีก่อน และ EBITDA ของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวน 21,157.93 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 23.55 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ทั้งนี้ หากไม่รวมธุรกรรมการขายสินทรัพย์เข้า DIF กำไรขั้นต้น ลดลงร้อยละ 2.0 ในขณะที่ EBITDA เติบโตร้อยละ 14.80 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า สำหรับค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวน 17,602.38 ล้านบาท ลดลงคิดเป็นร้อยละ 36.04 จากปีก่อน ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนมาใช้มาตรฐานบัญชีเป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 (IFRS15) จึงทำให้กลุ่มบริษัทฯ ไม่มีการบันทึกต้นทุนการได้มาของผู้ใช้บริการเป็นสินทรัพย์และค่าตัดจำหน่ายต้นทุนในการได้มาของผู้ใช้บริการสะสมในงบการเงินอีกต่อไป แต่รับรู้รายการดังกล่าวเป็นต้นทุนขายในงวดบัญชีแทน ทั้งนี้ กลุ่มบริษัทฯ มีผลกำไรสุทธิสำหรับปี 2562 อยู่ที่ 2,262.43 ล้านบาท

	31 ธ.ค. 2562	31 ธ.ค. 2561	31 ธ.ค. 2560
จำนวนผู้ใช้บริการของกลุ่มบริษัทฯ – Subscriber (ล้านราย)	30.6	29.2	27.2
รายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน – ARPU (บาท)	209	208	208

ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานของบริษัทฯ สามารถวิเคราะห์โดยละเอียดได้ดังต่อไปนี้

รายได้

รายได้รวมของกลุ่มบริษัทฯ ประกอบด้วย รายได้จากกาให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอื่น รายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่าย รายได้จากการขายสินค้า รายได้ค่าเช่าและค่าบริการอุปกรณ์โครงข่าย และรายได้อื่น ทั้งนี้ โครงสร้างรายได้ของกลุ่มบริษัทฯ แบ่งตามประเภทผลิตภัณฑ์และการให้บริการในช่วงระหว่างปี 2560 ปี 2561 และปี 2562 มีดังต่อไปนี้

ผลิตภัณฑ์/บริการ	ปี 2562		ปี 2561		ปี 2560	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
รายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอื่น	77,740.01	63.65	72,828.58	54.89	67,884.87	55.71
- บริการเสียง (Voice) และบริการที่ไม่ใช่เสียง (Non-Voice)	72,988.94	59.76	68,649.24	51.74	63,601.64	52.20
- บริการโทรศัพท์ข้ามแดนระหว่างประเทศ และอื่นๆ	4,751.07	3.89	4,179.34	3.15	4,283.23	3.52
รายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (ค่า IC)	2,903.57	2.38	3,908.05	2.95	4,899.65	4.02
รายได้จากการขายสินค้า	21,105.87	17.28	29,537.95	22.26	29,243.79	24.00
รายได้ค่าเช่าและค่าบริการอุปกรณ์โครงข่าย	11,787.16	9.65	12,056.94	9.09	14,099.45	11.57
รายได้อื่น	8,593.46	7.04	14,353.38	10.82	5,718.63	4.69
รวมรายได้และรายได้อื่น	122,130.07	100.00	132,684.89	100.00	121,846.39	100.00

รายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอื่น

สำหรับปี 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอื่นเป็นจำนวนทั้งสิ้น 77,740.01 ล้านบาท เติบโตร้อยละ 6.74 จากงวดเดียวกันของปีก่อน โดยมีสาเหตุมาจากการเติบโตของจำนวนผู้ใช้บริการ และการใช้บริการนอนรอยซ์หรือดาต้าที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะการเติบโตในอัตราเลขสองหลักของรายได้จากกลุ่มลูกค้าระบบรายเดือน ทั้งนี้ รายได้จากกาให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในส่วนของการบริการเสียง (Voice) และบริการที่ไม่ใช่เสียง (Non-Voice) มีจำนวน 72,988.94 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 6.32 จากปีก่อนหน้า อันเป็นผลจากผลตอบรับที่ดีต่อแคมเปญดาต้า ผสานกับดีไวซ์การตลาดที่เจาะกลุ่มลูกค้าในแต่ละพื้นที่ และการขยายช่องทางการขาย ในขณะที่รายได้จากบริการโทรศัพท์ข้ามแดนระหว่างประเทศและบริการอื่นๆ เพิ่มขึ้นเป็น 4,751.07 ล้านบาท

สำหรับปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอื่นเป็นจำนวนทั้งสิ้น 72,828.58 ล้านบาท เติบโตร้อยละ 7.28 จากปีก่อนหน้า จากการใช้งานโมบายอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นและฐานลูกค้าที่เติบโตขึ้นทั้งในกลุ่มลูกค้าระบบรายเดือนและเติมเงิน ทั้งนี้ รายได้จากกาให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในส่วนของการบริการเสียง (Voice) และบริการที่ไม่ใช่เสียง (Non-Voice) มีจำนวน 68,649.24 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 7.94 จากปีก่อนหน้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลจากความนิยมในการใช้งานดาต้าสูงขึ้น และแคมเปญทางการตลาดที่เจาะกลุ่มลูกค้าในแต่ละพื้นที่มากยิ่งขึ้น ในขณะที่รายได้จากบริการโทรศัพท์ข้ามแดนระหว่างประเทศและบริการอื่นๆ มีจำนวน 4,179.34 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการลดลงอยู่ที่ร้อยละ 2.43 จากปีก่อนหน้า

รายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (ค่า IC)

รายได้ค่าบริการเชื่อมต่อโครงข่ายเป็นรายได้ที่เกิดจากการรับสายหรือรับบริการส่งข้อความสั้นและข้อความมัลติมีเดียจากผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายอื่นที่ได้ทำสัญญาการเชื่อมต่อโครงข่ายกับกลุ่มบริษัท

สำหรับปี 2562 กลุ่มบริษัท มีรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายจำนวนทั้งสิ้น 2,903.57 ล้านบาท ลดลงคิดเป็นร้อยละ 25.70 จากปีก่อน โดยมีสาเหตุมาจากปริมาณผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการอื่นมาเชื่อมต่อโครงข่ายของกลุ่มบริษัท ลดลงสำหรับปี 2561 กลุ่มบริษัท มีรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายจำนวนทั้งสิ้น 3,908.05 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 20.24 เมื่อเทียบกับปี 2560 โดยมีสาเหตุหลักมาจากอัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่ายที่ลดลงจาก 0.27 บาท ต่อนาที เป็น 0.19 บาท ต่อนาที

รายได้จากการขายสินค้า

รายได้จากการขายสินค้าของกลุ่มบริษัท ได้แก่ รายได้จากการขายอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมถึงรายได้จากการขายเคเบิลใยแก้วนำแสงให้แก่ DIF

สำหรับ ปี 2562 กลุ่มบริษัท มีรายได้จากการขายสินค้าจำนวนทั้งสิ้น 21,105.87 ล้านบาท ลดลงจากปี 2561 คิดเป็นร้อยละ 28.55 เนื่องจากปี 2562 กลุ่มบริษัท มีการรับรู้รายได้จากการขายสินค้าจากการจำหน่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงให้แก่ DIF น้อยกว่าปี 2561 ทั้งนี้ หากไม่รวมรายการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF นี้ รายได้จากการขายสินค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.73 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าในปี 2561 กลุ่มบริษัท มีรายได้จากการขายสินค้าจำนวนทั้งสิ้น 29,537.95 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.01 เมื่อเทียบกับงวดปี 2560

รายได้ค่าเช่าและค่าบริการอุปกรณ์โครงข่าย

กลุ่มบริษัท มีรายได้ค่าเช่าและค่าบริการอุปกรณ์โครงข่ายสำหรับปี 2562 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 11,787.16 ล้านบาท ลดลงคิดเป็นร้อยละ 2.24 เมื่อเทียบกับปีก่อน โดยมีสาเหตุมาจากการปรับเปลี่ยนอัตราค่าเช่าตามที่กลุ่มบริษัท ได้บรรลุข้อตกลงกับ กสท. ในปี 2561 กลุ่มบริษัท มีรายได้ค่าเช่าและค่าบริการอุปกรณ์โครงข่าย จำนวนทั้งสิ้น 12,056.94 ล้านบาท ลดลงคิดเป็นร้อยละ 14.5 เมื่อเทียบกับงวดปี 2560 โดยมีสาเหตุมาจากการปรับเปลี่ยนอัตราค่าเช่าในระหว่างเจรจาข้อตกลงกับ กสท.

รายได้อื่น

รายได้อื่นของกลุ่มบริษัท ส่วนใหญ่เป็นรายได้ที่เกี่ยวข้องกับการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF และกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยน โดยกลุ่มบริษัท มีรายได้อื่นสำหรับปี 2562 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 8,593.46 ล้านบาท ลดลงคิดเป็นร้อยละ 40.13 เมื่อเทียบกับปีก่อน ซึ่งสาเหตุการลดลงดังกล่าวเนื่องมาจากใน ปี 2561 กลุ่มบริษัท รับรู้รายได้อื่นจากการจำหน่ายอุปกรณ์ ได้แก่ เส้าโทรคมนาคม และเคเบิลใยแก้วนำแสงให้แก่ DIF จำนวน 12,045.15 ล้านบาท ในขณะที่ในปี 2562 กลุ่มบริษัท รับรู้รายได้อื่นจากรายการดังกล่าวจำนวน 6,191.50 ล้านบาท ในปี 2561 กลุ่มบริษัท มีรายได้อื่นจำนวนทั้งสิ้น 14,353.38 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560

คิดเป็นร้อยละ 150.99 สืบเนื่องจากกลุ่มบริษัทฯ มีการรับรู้กำไรจากการขายอุปกรณ์ได้แก่เสาโทรคมนาคมและเคเบิลใยแก้วนำแสงตามที่ได้กล่าวไปแล้วในข้างต้น

ต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขาย

ต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขายของกลุ่มบริษัทฯ ประกอบไปด้วย ต้นทุนการให้บริการรวม ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแล ค่าใช้จ่ายเชื่อมต่อโครงข่าย ต้นทุนการให้บริการ ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย และต้นทุนขาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็น ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์โทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยในปี 2560 ปี 2561 และปี 2562 ต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขายของกลุ่มบริษัทฯ มีรายละเอียดดังนี้

ต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขาย	ปี 2562		ปี 2561		ปี 2560	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
ต้นทุนการให้บริการรวม	73,468.75	78.57	71,454.60	80.13	63,910.38	72.77
- ค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแล (Regulatory Costs)	1,849.32	1.98	1,697.92	1.90	1,828.05	2.08
- ค่าใช้จ่ายเชื่อมต่อโครงข่าย (ค่า IC)	3,446.81	3.69	4,257.30	4.77	5,271.17	6.00
- ต้นทุนการให้บริการ (ไม่รวมค่า IC)	52,492.46	56.13	50,990.34	57.18	43,259.35	49.26
- ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	15,680.16	16.77	14,509.04	16.27	13,551.82	15.43
ต้นทุนขาย	20,042.40	21.43	17,723.50	19.87	23,916.14	27.23
รวมต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขาย	93,511.15	100.00	89,178.11	100.00	87,826.53	100.00

ต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขาย

สำหรับปี 2562 ต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขายของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 93,511.15 ล้านบาท เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 4.86 เมื่อเทียบกับ ปี 2561 โดยมีสาเหตุมาจากต้นทุนการให้บริการ (ไม่รวมค่า IC) ที่เพิ่มขึ้นจากปี 2561 คิดเป็นร้อยละ 2.95 จากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงข่ายซึ่งรวมถึงการจ่ายค่าเช่าเสาโทรคมนาคมและเคเบิลใยแก้วนำแสงเพิ่มขึ้นภายหลังจากที่กลุ่มบริษัทฯ ขายสินทรัพย์ดังกล่าวให้แก่ DIF ในเดือนพฤษภาคม ปี 2561 และค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.07 ตามการขายโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ของกลุ่มบริษัทฯ อย่างไรก็ตาม กลุ่มบริษัทฯ มีค่าใช้จ่ายเชื่อมต่อโครงข่ายลดลงคิดเป็นร้อยละ 19.04 ตามรายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่ายที่ลดลง สำหรับต้นทุนขายในปี 2562 นั้น กลุ่มบริษัทฯ มีต้นทุนขายเป็นจำนวนทั้งสิ้น 20,042.40 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.08 เมื่อเทียบกับงวดปี 2561 ตามการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการขายสินค้าที่ไม่รวมการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF รวมถึงการเปลี่ยนมาใช้มาตรฐานบัญชีเป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 15 (IFRS15) ในปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีต้นทุนการให้บริการรวมเป็นจำนวน 71,455 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากงวดปี 2560 คิดเป็นร้อยละ 11.81 โดยสาเหตุหลักของการเพิ่มขึ้นมาจากต้นทุนการให้บริการ (ไม่รวมค่า IC) ที่เพิ่มขึ้นจากปี 2560 คิดเป็นร้อยละ 17.87 ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงข่าย ซึ่งรวมถึงการจ่ายค่าเช่าเสาโทรคมนาคมและเคเบิลใยแก้วนำแสง เพิ่มขึ้นภายหลังจากที่กลุ่มบริษัทฯ ขายสินทรัพย์ดังกล่าวให้แก่ DIF ในเดือนพฤศจิกายน ปี 2560 และเดือนพฤษภาคม

ปี 2561 อย่างไรก็ตาม กลุ่มบริษัทฯ มีค่าใช้จ่ายเชื่อมต่อโครงข่ายลดลงกว่าร้อยละ 19.24 เป็นผลมาจากอัตราค่าเชื่อมต่อโครงข่ายที่ลดลงจาก 0.27 บาท ต่อ นาที เป็น 0.19 บาท ต่อ นาที ในปี 2561 สำหรับต้นทุนขายในปี 2561 นั้น กลุ่มบริษัทฯ มีต้นทุนขายเป็นจำนวนทั้งสิ้น 17,723.50 ล้านบาท คิดเป็นการลดลงอยู่ที่ร้อยละ 25.89 เมื่อเทียบกับงวดปี 2560 โดยมีสาเหตุมาจากการลดลงของยอดขายอุปกรณ์สื่อสาร

กำไรขั้นต้น

สำหรับปี 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีกำไรขั้นต้นจำนวน 20,025.46 ล้านบาท ลดลงจากงวดเดียวกันของปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 31.31 โดยมีสาเหตุหลักมาจากในปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ รับรู้รายได้และต้นทุนจากการขายสินค้าจากการจำหน่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงให้แก่ DIF ในจำนวนที่สูงกว่าในปี 2562 ทั้งนี้ หากไม่รวมธุรกรรมกับ DIF นี้ กำไรขั้นต้นลดลงร้อยละ 1.95 จากปีก่อน ตามต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขายที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งจากค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นตามการขยายโครงข่ายและการให้บริการของกลุ่มบริษัทฯ ปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีกำไรขั้นต้นเป็นจำนวน 29,153.40 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากงวดเดียวกันของปีก่อนคิดเป็นร้อยละ 3.01 โดยการเพิ่มขึ้นดังกล่าวมีสาเหตุหลักมาจากการเติบโตของรายได้โดยเฉพาะในส่วนของรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอื่น และรายได้จากการขายเคเบิลใยแก้วนำแสงให้แก่ DIF รวมทั้ง การลดลงของต้นทุนขาย ทั้งนี้ หากไม่รวมการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF กำไรขั้นต้นของกลุ่มบริษัทฯ ในปี 2561 จะมีจำนวนทั้งสิ้น 16,980.77 ล้านบาท เทียบกับปีก่อนหน้าที่มีจำนวนทั้งสิ้น 23,200.87 ล้านบาท การเปลี่ยนแปลงของกำไรขั้นต้นดังกล่าวส่วนหนึ่งจากค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นตามการขยายโครงข่ายและการให้บริการของกลุ่มบริษัทฯ

ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร

รายการหลักของค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารของกลุ่มบริษัทฯ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด บุคคลากรคอมมิชชั่น ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับปี 2562 ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวนทั้งสิ้น 17,602.38 ล้านบาท ลดลงจากงวดเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 36.04 โดยมีสาเหตุมาจากค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่ลดลงส่วนใหญ่เป็นผลจากการเปลี่ยนมาใช้มาตรฐานบัญชี TFRS15 ซึ่งทำให้กลุ่มบริษัทฯ ไม่มีการบันทึกต้นทุนการได้มาของผู้ใช้บริการเป็นสินทรัพย์และไม่มีการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ดังกล่าวในงบการเงินอีกต่อไป รวมถึงมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพของกลุ่มบริษัทฯ ซึ่งส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารของกลุ่มบริษัทฯ หากไม่นับรวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย ลดลงร้อยละ 9.0 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารจำนวน 27,519.05 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 0.13 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2560 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นกว่าร้อยละ 9.4 ซึ่งเป็นผลมาจากการตัดจำหน่ายสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการได้มาของผู้ใช้บริการ อย่างไรก็ตาม หากไม่นับรวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารของกลุ่มบริษัทฯ จะลดลงร้อยละ 5.6 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า จากมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพของกลุ่มบริษัทฯ

ต้นทุนทางการเงิน

ในปี 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีต้นทุนทางการเงินจำนวน 6,875.09 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.23 จากงวดเดียวกันของปีก่อน โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของเงินกู้ยืม ซึ่งเพิ่มขึ้นสุทธิจำนวน 36,260.35 ล้านบาท คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 41.92 จากงวดเดียวกันของปีก่อน ส่งผลให้กลุ่มบริษัทฯ มีต้นทุนทางการเงินเพิ่มขึ้น สำหรับปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีต้นทุนทางการเงินจำนวน 5,766.30 ล้านบาท ลดลงจากสิ้นปี 2560 คิดเป็นร้อยละ 4.97 โดยมีสาเหตุมาจากการลดลงของต้นทุนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตใช้งานคลื่นความถี่เนื่องจากการลดลงของหนี้สินภายใต้ใบอนุญาตให้ดำเนินการจากการชำระเงินค่าใบอนุญาตตามงวดชำระ

กำไร (ขาดทุน) สำหรับงวด

ในปี 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีกำไรสุทธิสำหรับงวดจำนวน 2,262.43 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน ซึ่งมีกำไรสุทธิจำนวน 5,086.04 ล้านบาท โดยกำไรที่ลดลงนั้นมีสาเหตุหลักจากการรับรู้กำไรจากการขายสินค้าจากการจำหน่ายเคเบิลใยแก้วนำแสงให้แก่ DIF ลดลงจากปี 2561 ทั้งนี้ หากไม่รวมรายการที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานปกติ อาทิ กำไรสุทธิจากการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF ในปี 2562 และปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ จะมีผลขาดทุนที่ลดลงเป็นจำนวนประมาณ 5,561.85 ล้านบาท ในปี 2562 ปรับตัวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับผลขาดทุนสุทธิจำนวนประมาณ 16,267.74 ล้านบาทในปีก่อนเนื่องจากกลุ่มบริษัทฯ มี EBITDA จากการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น และมีค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายโดยรวมที่ลดลงสำหรับปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีกำไรสุทธิจำนวน 5,086.04 ล้านบาท ปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2560 ซึ่งมีผลขาดทุนสุทธิจำนวน 1,986.38 ล้านบาท โดยเป็นผลมาจากกำไรจากการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF หากไม่รวมธุรกรรมดังกล่าวที่เกิดขึ้นในงวดปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีผลขาดทุนสุทธิจำนวนประมาณ 16,267.74 ล้านบาท

การวิเคราะห์ฐานะการเงิน

สินทรัพย์

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 กลุ่มบริษัทฯ มีสินทรัพย์รวมจำนวน 384,565.96 ล้านบาท 366,286.67 ล้านบาท และ 336,608.87 ล้านบาท ตามลำดับ โดย ณ สิ้นปี 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นจำนวน 18,279.30 ล้านบาทจากสิ้นปี 2561 หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 4.99 จากการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์หมุนเวียน และ ณ สิ้นปี 2561 สินทรัพย์รวมของกลุ่มบริษัทฯ ปรับตัวเพิ่มขึ้นจำนวน 29,677.79 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 8.82 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2560

ในส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนนั้นมีจำนวนทั้งสิ้น 116,230.21 ล้านบาท 97,384.22 ล้านบาท และ 87,571.41 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนต่อสินทรัพย์รวมอยู่ที่ร้อยละ 30.22 ร้อยละ 26.59 และร้อยละ 26.02 ตามลำดับ โดยสินทรัพย์หมุนเวียนของ

กลุ่มบริษัท ณ สิ้นปี 2562 เพิ่มขึ้นจำนวน 18,845.99 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.35 จากสิ้นปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด สำหรับปี 2561 กลุ่มบริษัท มีสินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มขึ้นจำนวน 9,812.81 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 11.21 จาก ณ สิ้นปี 2560 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นเป็นหลัก

สำหรับสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของกลุ่มบริษัท มีจำนวนทั้งสิ้น 268,335.76 ล้านบาท 268,902.45 ล้านบาท และ 249,037.47 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนต่อสินทรัพย์รวมอยู่ที่ร้อยละ 69.78 ร้อยละ 73.41 และร้อยละ 73.98 ตามลำดับ โดยสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของกลุ่มบริษัท ณ สิ้นปี 2562 ลดลงจำนวน 566.69 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.21 จากสิ้นปี 2561 โดยการลดลงส่วนใหญ่มาจากการลดลงของสินทรัพย์ในกลุ่มของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน เงินลงทุนในบริษัทร่วม และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น สำหรับปี 2561 กลุ่มบริษัท มีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวนทั้งสิ้น 19,864.98 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.98 ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้นดังกล่าวมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ในกลุ่มของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ กว่า 26,131.55 ล้านบาท

โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัท มีรายละเอียดของสินทรัพย์ที่มีสาระสำคัญต่อการดำเนินงานดังนี้

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัท มีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดจำนวน 46,715.57 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ณ สิ้นปี 2561 จำนวน 37,889.63 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 429.30 ส่วนใหญ่จากเงินสดรับจากเงินกู้ยืมระยะยาว

ณ สิ้นปี 2561 กลุ่มบริษัท มีเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดจำนวน 8,825.95 ล้านบาท ลดลงจำนวน 3,835.50 ล้านบาทจากสิ้นปี 2560 หรือคิดเป็นการลดลงร้อยละ 30.29 โดยมีสาเหตุจากการลงทุนเพิ่มเติมเพื่อซื้ออาคาร อุปกรณ์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน รวมถึงการจ่ายค่าใบอนุญาตใช้คลื่นความถี่ 900 MHz และ 1800 MHz

ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น – สุทธิ

หน่วย : ล้านบาท	31 ธ.ค. 2562	31 ธ.ค. 2561	31 ธ.ค. 2560
ลูกหนี้การค้า			
รายได้ค้างรับ			
- กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกัน	451.70	302.20	1,778.43
- กิจกรรมอื่น	6,463.68	3,713.02	7,124.86
ลูกหนี้ค่าบริการโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศ	-	20,288.19	8,706.58
ลูกหนี้การค้า			
- ยังไม่ถึงกำหนดชำระ	9,272.07	12,319.04	11,871.57
- ค้างชำระ			
น้อยกว่า 3 เดือน	7,925.36	7,673.36	7,119.51
3 - 6 เดือน	3,230.14	2,713.26	2,081.11
6 - 12 เดือน	2,889.21	3,508.51	3,400.54
มากกว่า 12 เดือน	7,892.10	4,733.10	2,519.66
รวมลูกหนี้การค้า	38,214.26	55,250.68	44,602.27
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(3,166.67)	(3,247.00)	(2,797.98)
รวมลูกหนี้การค้า – สุทธิ	35,047.59	52,003.68	41,804.28
ภาษีมูลค่าเพิ่มรอขอคืน	9,245.00	7,649.19	6,518.05
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	2,454.48	2,321.01	2,153.64
ลูกหนี้อื่น	4,161.74	3,627.63	769.52
รวมลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น – สุทธิ	50,908.81	65,601.51	51,245.49

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัท มีลูกหนี้การค้าสุทธิเป็นจำนวนทั้งสิ้น 35,047.59 ล้านบาท ลดลง 16,956.09 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 32.61 เมื่อเทียบกับสิ้นปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักจากการลดลงของลูกหนี้ค่าบริการโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศภายหลังการการโอนธุรกิจของ RMV ไปยัง TUC โดยก่อนหน้านี้นายการลูกหนี้ดังกล่าวเกิดจากการที่ RMV ซึ่งเป็นบริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้สัญญาขายส่งและขายต่อกับ กสท. โดยใช้บริการเชื่อมต่อเครือข่ายกับอุปกรณ์ของบริษัทฯ ทางบริษัทฯ จึงรับรู้ลูกหนี้ค่าบริการโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยจำนวนเงินตามใบแจ้งหนี้และ RMV รับรู้เจ้าหนี้ค่าบริการค่าโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่เรียกเก็บโดย กสท. ด้วยจำนวนตามใบแจ้งหนี้ในจำนวนเท่ากันในงบแสดงฐานะการเงินรวม

ณ สิ้นปี 2561 กลุ่มบริษัท มีลูกหนี้การค้าสุทธิจำนวน 52,003.68 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 10,199.40 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 24.40 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2560 เนื่องมาจากลูกหนี้ค่าบริการโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นกว่า 11,581.61 ล้านบาท

สำหรับลูกหนี้อื่นประกอบไปด้วย ภาษีที่เกี่ยวข้องกับการขายสินทรัพย์ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการขอคืน ลูกหนี้จากการเช่า site และลูกหนี้ที่เป็นตัวแทนรับชำระผ่านทางออนไลน์ (E-service) โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ลูกหนี้อื่นของกลุ่มบริษัท

มีจำนวนทั้งสิ้น 4,161.74 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 534.11 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 14.72 จาก ณ สิ้นปี 2561 เป็นผลมาจากภาษีที่เกี่ยวข้องกับการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการขอคืน โดย ณ สิ้นปี 2561 กลุ่มบริษัท มีลูกหนี้อื่นสุทธิจำนวน 3,627.63 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 2,858.11 หรือคิดเป็นร้อยละ 371.41 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของลูกหนี้ที่เกี่ยวข้องกับการขายสินทรัพย์ในปี 2561

ทั้งนี้ กลุ่มบริษัท ไม่มีการกระจุกตัวของความเสี่ยงจากการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้การค้า เนื่องจากลูกค้าของกลุ่มบริษัท เป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์ทั้งภาคธุรกิจและผู้ใช้อย่างน้อยไปที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้ง ผู้บริหารเชื่อว่าค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ได้อัตราไว้เพียงพอสำหรับยอดลูกหนี้คงเหลือแล้ว โดยคำนึงจากลักษณะของลูกหนี้การค้าและประสบการณ์การเรียกเก็บหนี้ของกลุ่มบริษัท

สินค้าคงเหลือ

สินค้าคงเหลือของกลุ่มบริษัท แบ่งออกเป็น สินค้ามีไว้เพื่อขาย บัตรเงินสด และวัสดุโครงข่ายระหว่างทำ โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัท มีสินค้าคงเหลือสุทธิจำนวน 7,024.95 ล้านบาท ลดลงจาก ณ สิ้นปี 2561 จำนวน 218.87 ล้านบาท หรือคิดเป็นลดลงร้อยละ 3.02 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการขายสินค้าในระหว่างงวดและการมุ่งเน้นมาตรการบริหารจัดการสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ณ สิ้นปี 2561 กลุ่มบริษัท มีสินค้าคงเหลือสุทธิจำนวนทั้งสิ้น 7,243.82 ล้านบาท ลดลงจาก ณ สิ้นปี 2560 เป็นจำนวน 2,865.06 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 28.34 โดยมีสาเหตุจากการบริหารจัดการสินค้าคงคลังของกลุ่มบริษัท ให้มีการจัดเก็บสินค้าคงคลังลดลง

สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

รายการหลักของสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นของกลุ่มบริษัท ประกอบด้วย ต้นทุนการได้มาของผู้ให้บริการ (อาทิเช่น ต้นทุนของอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับลูกค้าเพื่อเข้าถึงบริการของกลุ่มบริษัท รวมทั้งเครื่องโทรศัพท์ที่มอบให้ผู้ให้บริการโดยไม่คิดมูลค่า) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และภาษีมูลค่าเพิ่มรอใบกำกับภาษี ทั้งนี้ ต้นทุนการได้มาของผู้ให้บริการจะถูกตัดจำหน่ายตามระยะเวลาของผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัท มีสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นจำนวน 11,579.86 ล้านบาท ลดลงจาก ณ สิ้นปี 2561 จำนวน 4,132.08 ล้านบาท หรือคิดเป็นการลดลงร้อยละ 26.30 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการนำมาตราฐานบัญชี TFRS15 มาปรับใช้ทำให้กลุ่มบริษัท ไม่มีการบันทึกต้นทุนการได้มาของผู้ให้บริการเป็นสินทรัพย์ของกลุ่มบริษัท อีกต่อไป โดยต้นทุนดังกล่าวจะถูกบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดรายการ

ณ สิ้นปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีสินทรัพย์หมุนเวียนอื่นจำนวนทั้งสิ้น 15,711.94 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 2,157.33 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 15.92 เมื่อเทียบกับงวดสิ้นปี 2560 โดยมีสาเหตุจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนการได้มาของผู้ใช้บริการและภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ของกลุ่มบริษัทฯ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักๆ ได้แก่ 1) อุปกรณ์นอกโครงข่าย ซึ่งประกอบด้วยที่ดิน อาคารและส่วนปรับปรุงอาคาร อุปกรณ์สำนักงาน อุปกรณ์ระบบไฟฟ้าและเครื่องคอมพิวเตอร์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์ระหว่างติดตั้ง 2) อุปกรณ์โครงข่าย ซึ่งประกอบด้วย อุปกรณ์โครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ อุปกรณ์ระบบมัลติมีเดียและอุปกรณ์ระบบไฟฟ้า สิทธิในการใช้สินทรัพย์ และอุปกรณ์โครงข่ายระหว่างก่อสร้าง

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวนทั้งสิ้น 156,808.28 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 15,219.30 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 10.75 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของอุปกรณ์โครงข่ายจากการขยายโครงข่ายและการให้บริการอย่างต่อเนื่องของกลุ่มบริษัทฯ

สำหรับปี 2561 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวน 141,588.98 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจำนวน 26,131.55 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 22.63 เมื่อเทียบกับงวดสิ้นปี 2560 โดยการเพิ่มขึ้นดังกล่าวมีสาเหตุหลักมาจากการขยายโครงข่ายและการให้บริการ และการรับรู้สิทธิในการใช้เสาโทรคมนาคมของ กสท. ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2561 กลุ่มบริษัทฯ ได้บรรลุข้อตกลงกับ กสท. เพื่อยุติข้อพิพาทในหลายประเด็น โดยกลุ่มบริษัทฯ ตกลงโอนกรรมสิทธิในเสาโทรคมนาคมให้แก่ กสท. และ กสท. ตกลงให้สิทธิใช้เสาดังกล่าวแก่กลุ่มบริษัทฯ เป็นระยะเวลา 30 ปี โดยกลุ่มบริษัทฯ ตกลงจ่ายเงินเป็นค่าตอบแทนการใช้สิทธิดังกล่าวเป็นจำนวน 15,667.20 ล้านบาท ดังนั้น กลุ่มบริษัทฯ จึงได้ตัดรายการเสาโทรคมนาคมด้วยมูลค่าตามบัญชีจำนวน 4,650.98 ล้านบาท และรับรู้สิทธิการใช้เสาดังกล่าวด้วยมูลค่าปัจจุบันจำนวน 15,121.53 ล้านบาท

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทฯ ประกอบด้วย ค่าสิทธิ สิทธิตามสัญญาอนุญาตดำเนินการ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สัญญาการให้บริการ และงานระหว่างทำ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนจำนวน 105,854.09 ล้านบาท ปรับตัวลดลง 8,550.16 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 7.47 จาก ณ สิ้นปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการตัดจำหน่ายใบอนุญาตใช้งานคลื่นความถี่ในระหว่างปีเป็นจำนวน 8,542.31 ล้านบาท

ณ สิ้นปี 2561 สินทรัพย์ไม่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวน 114,404.24 ล้านบาท ลดลงจำนวน 7,614.50 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.24 เมื่อเทียบกับงวดสิ้นปี 2560 โดยการปรับตัวลดลงดังกล่าวมีสาเหตุมาจากการตัดจำหน่ายใบอนุญาตใช้งานคลื่นความถี่ในระหว่างปีกว่า 8,541.43 ล้านบาท

หนี้สิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 วันที่ 31 ธันวาคม 2561 และวันที่ 31 ธันวาคม 2560 กลุ่มบริษัทฯ มีหนี้สินรวมจำนวน 291,220.52 ล้านบาท 265,552.30 ล้านบาท และ 240,973.56 ล้านบาท ตามลำดับ โดย ณ สิ้นปี 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีหนี้สินรวมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 25,668.22 ล้านบาท จาก ณ สิ้นปี 2561 หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 9.67 และ ณ สิ้นปี 2561 หนี้สินรวมของกลุ่มบริษัทฯ ปรับตัวเพิ่มขึ้นจำนวน 24,578.74 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 10.20 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2560

ในส่วนของหนี้สินหมุนเวียนนั้นมีจำนวนทั้งสิ้น 140,776.71 ล้านบาท 141,464.44 ล้านบาท และ 136,759.75 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนต่อหนี้สินรวมอยู่ที่ร้อยละ 48.34 ร้อยละ 53.27 และร้อยละ 56.75 ตามลำดับ โดยหนี้สินหมุนเวียนของกลุ่มบริษัทฯ ณ สิ้นปี 2562 ลดลงจำนวน 687.73 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการลดลงอยู่ที่ร้อยละ 0.49 จาก ณ สิ้นปี 2561 ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของเงินกู้ยืมระยะสั้น และเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น เนื่องจากการชำระเงินให้แก่กลุ่มผู้จัดจำหน่ายอุปกรณ์ (vendor) ในระหว่างงวด รวมถึงการลดลงของเจ้าหนี้ค่าบริการโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศภายหลังการการโอนธุรกิจของ RMV ไปยัง TUC สำหรับปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีหนี้สินหมุนเวียนเพิ่มขึ้นจำนวน 4,704.69 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 3.44 จาก ณ สิ้นปี 2560 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นหุ้นกู้ระยะสั้น

สำหรับหนี้สินไม่หมุนเวียนของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวนทั้งสิ้น 150,448.81 ล้านบาท 124,087.86 ล้านบาท และ 104,213.81 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนต่อหนี้สินรวมอยู่ที่ร้อยละ 51.66 ร้อยละ 46.73 และร้อยละ 43.25 ตามลำดับ โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนของกลุ่มบริษัทฯ ณ สิ้นปี 2562 เพิ่มขึ้นจำนวน 26,355.95 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 21.24 จาก ณ สิ้นปี 2561 ซึ่งการเพิ่มขึ้นมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของเงินกู้ยืมระยะยาว สำหรับปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีหนี้สินไม่หมุนเวียนเพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวนทั้งสิ้น 19,874.05 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.07 เนื่องมาจากบริษัทฯ ออกหุ้นกู้เพิ่มเติมในปีดังกล่าว

โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีรายละเอียดของหนี้สินที่มีสาระสำคัญต่อการดำเนินงาน ดังนี้

หนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
เงินกู้ยืมระยะสั้น	11,574.16
เงินกู้ยืมระยะยาว	111,183.94
- หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน	108.03
- หุ้นกู้	111,075.91
เงินกู้ยืมระยะสั้นจากบริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	18,000.00
รวม	140,758.10

เงินกู้ยืมระยะสั้น

เงินกู้ยืมระยะสั้นของกลุ่มบริษัทฯ ประกอบด้วย ตัวแลกเปลี่ยนของสถาบันการเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และหุ้นกู้

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีเงินกู้ยืมระยะสั้นจำนวนทั้งสิ้น 11,574.16 ล้านบาท ลดลงจำนวน 18,866.64 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 61.98 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2561 โดยมีสาเหตุมาจากกลุ่มบริษัทฯ ได้ชำระคืนตัวแลกเปลี่ยนจากสถาบันการเงิน และได้ถอนหุ้นกู้ระยะสั้นในระหว่างงวด

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 เงินกู้ยืมระยะสั้นของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวน 30,440.80 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 22,942.25 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 305.96 เมื่อเทียบกับงวดเดียวกันของปีก่อน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของตัวแลกเปลี่ยนของสถาบันการเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และหุ้นกู้ ซึ่งกลุ่มบริษัทฯ ได้นำไปใช้สนับสนุนการขยายธุรกิจ ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน และนำไปชำระค่าใบอนุญาตคลื่นความถี่ของกลุ่มบริษัทฯ

เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่น

รายการหลักของเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นของกลุ่มบริษัทฯ ประกอบด้วย เจ้าหนี้การค้า ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย และรายได้รับล่วงหน้า

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นจำนวนทั้งสิ้น 75,094.40 ล้านบาท ลดลง 21,061.59 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 21.90 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2561 โดยมีสาเหตุมาจากการลดลงของเจ้าหนี้การค้า รวมถึงการลดลงของเจ้าหนี้ค่าบริการโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายในประเทศภายหลังการการโอนธุรกิจของ RMV ไปยัง TUC โดยก่อนหน้านี้รายการเจ้าหนี้ดังกล่าวเกิดจากการที่ RMV ซึ่งเป็นบริษัทย่อยได้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้สัญญาขายส่งและขายต่อกับ กสท. โดยใช้บริการเชื่อมต่อเครือข่ายกับอุปกรณ์ของบริษัทฯ ทางบริษัทฯ จึงรับรู้ลูกหนี้ค่าบริการโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยจำนวนเงินตามใบแจ้งหนี้และ RMV รับรู้เจ้าหนี้ค่าบริการค่าโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่เรียกเก็บโดย กสท. ด้วยจำนวนตามใบแจ้งหนี้ในจำนวนเท่ากันในงบแสดงฐานะการเงินรวม

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวน 96,155.99 เพิ่มขึ้น 9,370.13 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.80 เมื่อเทียบกับงวดเดียวกันของปีก่อน โดยการเพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของเจ้าหนี้การค้ากิจการที่เกี่ยวข้องกัน และค่าบริการค่าโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ค้างจ่าย

เงินกู้ยืมระยะยาว

เงินกู้ยืมระยะยาวของกลุ่มบริษัทฯ ประกอบด้วย หนี้สินภายใต้สัญญาเช่าทางการเงินและหุ้นกู้

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีเงินกู้ยืมระยะยาวรวมทั้งสิ้นจำนวน 111,183.94 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 55,126.98 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 98.34 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2561 ซึ่งมีสาเหตุมาจากบริษัทฯ ได้ออกหุ้นกู้เพิ่มเติมในระหว่างงวด เพื่อนำมาใช้สนับสนุนการขยายธุรกิจ ข้าราชการกรมเนียมไบอนุญาตคลื่นความถี่ รวมถึงใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ทั้งนี้ ณ สิ้นปี 2562 ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปีมีจำนวน 9,040.64 ล้านบาท และเงินกู้ยืมระยะยาวสุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปีจำนวน 102,143.30 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีเงินกู้ยืมระยะยาวรวมทั้งสิ้นจำนวน 56,056.96 ล้านบาท ลดลง 4,770.72 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.84 เมื่อเทียบกับ ณ สิ้นปี 2560 ซึ่งเป็นผลมาจากการชำระคืนหุ้นกู้ของบริษัทฯ ในปีดังกล่าว ทั้งนี้ ณ สิ้นปี 2561 ส่วนของเงินกู้ยืมระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปีมีจำนวน 60.98 ล้านบาท และเงินกู้ยืมระยะยาวสุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปีจำนวน 55,995.97 ล้านบาท

หนี้สินภายใต้ใบอนุญาตให้ดำเนินการ

หนี้สินภายใต้ใบอนุญาตให้ดำเนินการ เป็นหนี้สินที่เกิดจากเงินค้ำชำระค่าใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 900 MHz ที่ออกโดย กสทช. สำหรับระยะเวลา 15 ปี

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีหนี้สินภายใต้ใบอนุญาตให้ดำเนินการแบ่งออกเป็น ส่วนของหนี้สินหมุนเวียน (ส่วนที่จะถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี) 23,240.99 ล้านบาท และส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนจำนวน 38,598.01 ล้านบาท รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 61,839.00 ล้านบาท ลดลง 6,724.82 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 9.81 จาก ณ สิ้นปี 2561 ซึ่งมีสาเหตุมาจากกลุ่มบริษัทฯ มีการจ่ายชำระค่าใบอนุญาตตามงวดชำระ

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีหนี้สินภายใต้ใบอนุญาตให้ดำเนินการ แบ่งออกเป็น ส่วนของหนี้สินหมุนเวียน (ส่วนที่จะถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี) 5,610.52 ล้านบาท และส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนจำนวน 62,953.30 ล้านบาท รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 68,563.82 ล้านบาท ลดลง 10,225.29 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 12.98 อันเป็นผลมาจากการตัดจำหน่ายหนี้สินภายใต้ใบอนุญาตให้ดำเนินการในระหว่างปี

ส่วนของผู้ถือหุ้น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีส่วนของผู้ถือหุ้นจำนวน 93,345.44 ล้านบาท ลดลงจำนวน 7,388.93 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 7.34 ซึ่งเป็นผลมาจากการนำมาตราฐานบัญชี TFRS15 มาใช้ โดยกลุ่มบริษัทฯ ได้ตัดรายการต้นทุนในการได้มาของผู้ใช้บริการที่เป็นสินทรัพย์ออกจากงบการเงิน โดยการปรับปรุงกำไรสะสมต้นงวด ณ วันที่ 1 มกราคม ปี 2562

สำหรับ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 ส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มบริษัทฯ มีจำนวน 100,734.37 เพิ่มขึ้น 5,099.05 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 5.33 จากปีก่อนหน้า โดยเป็นผลมาจากกลุ่มบริษัทฯ มีผลกำไรสุทธิในปีดังกล่าว

งบกระแสเงินสด

งบกระแสเงินสด (หน่วย: ล้านบาท)	ปี 2562	ปี 2561	ปี 2560
งบกระแสเงินสดรวม			
กระแสเงินสดได้มาจาก (ใช้ไป) ในกิจกรรมดำเนินงาน	11,502.39	10,908.31	(540.78)
กระแสเงินสดได้มาจาก (ใช้ไป) ในกิจกรรมลงทุน	(21,704.82)	(38,736.61)	(29,967.52)
กระแสเงินสดได้มาจากกิจกรรมจัดหาเงิน	48,109.89	23,969.57	4,320.86
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	37,907.46	(3,858.73)	(26,187.44)
ยอดยกมาต้นงวด	8,825.95	12,661.45	38,865.43
ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน	(17.83)	23.23	(16.54)
ยอดเงินคงเหลือสิ้นงวด	46,715.57	8,825.95	12,661.45

กระแสเงินสดได้มาจาก (ใช้ไป) ในกิจกรรมดำเนินงาน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีกระแสเงินสดได้มาจากกิจกรรมดำเนินงานจำนวน 11,502.39 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า จากการเปลี่ยนแปลงของเงินทุนหมุนเวียนสุทธิที่ลดลงในปี 2562 หนุนโดยการลดลงของลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่น

ณ สิ้นปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน จำนวน 10,908.31 พันล้านบาท ซึ่งปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยมีสาเหตุหลักมาจากการที่กลุ่มบริษัทฯ ได้รับเงินจากการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF และมีลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง

กระแสเงินสดได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมลงทุนจำนวน 21,704.82 ล้านบาท ลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ส่วนหนึ่งจากเงินสดรับจากการขายหน่วยลงทุนใน DIF และการลดลงของเงินสดจ่ายเพื่อซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ในปี 2562

ในส่วนของสิ้นปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีกระแสเงินสดใช้ไปในกิจกรรมลงทุนจำนวน 38,736.61 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยมีสาเหตุหลักมาจากที่กลุ่มบริษัทฯ จ่ายซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ และการจ่ายค่าตอบแทนการใช้สิทธิในเสาโทรคมนาคมให้แก่ กสท. ซึ่งเป็นผลจากการบรรลุข้อตกลงกับ กสท. เพื่อยุติข้อพิพาทตามที่ได้กล่าวไปก่อนหน้านี้

กระแสเงินสดได้มาจากกิจกรรมจัดหาเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีกระแสเงินสดได้มาจากกิจกรรมจัดหาเงินมีจำนวน 48,109.89 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 23,969.57 ล้านบาท ณ สิ้น ปี 2561 เนื่องจากกลุ่มบริษัทฯ มีเงินกู้ยืมระยะยาวที่เพิ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของธุรกิจและใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน รวมถึงการจ่ายค่าใบอนุญาตคลื่นความถี่

ณ สิ้นปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินเป็นจำนวน 23,969.57 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ซึ่งมีสาเหตุมาจากการกู้ยืมเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้สนับสนุนการขยายธุรกิจและการจ่ายค่าใบอนุญาตคลื่นความถี่

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ

อัตราส่วนสภาพคล่อง

กลุ่มบริษัทฯ มีอัตราส่วนสภาพคล่อง ณ สิ้น ปี 2562 และสิ้นปี 2561 เท่ากับ 0.83 เท่า และ 0.69 เท่าตามลำดับ โดย ณ สิ้น ปี 2562 อัตราส่วนสภาพคล่องปรับตัวเพิ่มขึ้นจากงวด สิ้นปี 2561 มีสาเหตุมาจากการที่สินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มขึ้นตามเงินสดที่เพิ่มขึ้น ขณะที่หนี้สินหมุนเวียนลดลง

สำหรับปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีอัตราส่วนสภาพคล่องเพิ่มขึ้นเป็น 0.69 เท่า เมื่อเทียบกับ 0.64 เท่า ในปีก่อนหน้า ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการที่สินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นของลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นตามการขยายตัวของบริการ

ในส่วนของ Cash Cycle ของกลุ่มบริษัทฯ ณ สิ้นปี 2562 อยู่ที่ 29 วัน ลดลงจาก ณ สิ้นปี 2561 ซึ่งอยู่ที่ 67 วัน โดยมีสาเหตุจากการที่กลุ่มบริษัทฯ มีระยะเวลาหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือเฉลี่ยลดลงจาก 176 วัน เป็น 128 วัน ณ สิ้นปี 2562 ส่วนหนึ่งจากการขายสินค้าในระหว่างงวดและการมุ่งเน้นมาตรการบริหารจัดการสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ

อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร

ในปี 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีอัตรากำไรสุทธิอยู่ที่ร้อยละ 2.06 และอัตรากำไรขั้นต้นอยู่ที่ร้อยละ 17.64 ลดลงจากอัตรากำไรสุทธิร้อยละ 4.25 และอัตรากำไรขั้นต้นร้อยละ 24.64 ในปี 2561 ซึ่งมีการรับรู้กำไรจากการขายสินทรัพย์เข้า DIF ที่สูงกว่า หากไม่รวมผลกระทบจากการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF อัตรากำไรขั้นต้นในปี 2562 จะอยู่ที่ร้อยละ 15.13 ลดลงจากร้อยละ 16.11 ในปี 2561 ตามต้นทุนการให้บริการและต้นทุนขายที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งจากค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นตามการขยายโครงข่ายและการให้บริการของกลุ่มบริษัทฯ

ในปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีอัตรากำไรขั้นต้นอยู่ที่ร้อยละ 24.64 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2560 ที่ร้อยละ 24.37 และมีอัตรากำไรสุทธิในปี 2561 ปรับตัวดีขึ้นเป็นร้อยละ 4.25 เมื่อเทียบกับติดลบร้อยละ 1.79 ในปีก่อนหน้า เป็นผลมาจากกำไรจากการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF ทั้งนี้ หากไม่รวมการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF ในปี 2561 อัตรากำไรขั้นต้นอยู่ที่ร้อยละ 16.11 และอัตรากำไรสุทธิอยู่ที่ติดลบร้อยละ 15.48 เมื่อเทียบกับในปี 2560 ที่ร้อยละ 20.94 และติดลบร้อยละ 6.98 ตามลำดับ สาเหตุการลดลงดังกล่าวส่วนหนึ่งจากค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นตามการขยายโครงข่ายและการให้บริการของกลุ่มบริษัทฯ

อัตราส่วนหนี้สินสุทธิต่อ EBITDA

ในปี 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีอัตราส่วนหนี้สินสุทธิต่อ EBITDA อยู่ที่ 4.44 เท่า ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับ 3.02 เท่าในงวดเดียวกันของปีก่อน โดยมีสาเหตุมาจากหนี้สินที่เพิ่มสูงขึ้นจากเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนการขยายธุรกิจและใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ประกอบกับฐาน EBITDA ในปี 2561 มีการรับรู้กำไรจากการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF ที่สูงกว่าปี 2562

ในปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีอัตราส่วนหนี้สินสุทธิต่อ EBITDA อยู่ที่ 3.02 เท่า เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่ 2.23 เท่า อันเป็นผลมาจากกลุ่มบริษัทฯ มีเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนการขยายธุรกิจและใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มบริษัทฯ เพิ่มขึ้นเป็น 3.12 เท่า ณ สิ้นปี 2562 เมื่อเทียบกับ 2.64 เท่า ณ สิ้นปี 2561 โดยมีสาเหตุหลักมาจากเงินกู้ยืมระยะยาวที่เพิ่มขึ้นในระหว่างงวดสำหรับปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 2.64 เท่า เมื่อเทียบกับ 2.52 เท่า ณ สิ้นปี 2560 เนื่องจากกลุ่มบริษัทฯ มีเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้นทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งมีเจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้อื่นเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับการขยายตัวทางธุรกิจและการเพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายในการให้บริการ

อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย

กลุ่มบริษัทฯ มีอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) เท่ากับ 4.27 เท่า ในปี 2562 ลดลงเมื่อเทียบกับ 7.46 เท่า ในปี 2561 ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากในปีก่อนหน้ามีการรับรู้รายได้และต้นทุนจากการขายสินทรัพย์เข้า

DIF ในจำนวนที่สูงกว่า อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) ของกลุ่มบริษัทฯ ณ สิ้นปี 2561 เพิ่มขึ้นเป็น 7.46 เท่า เมื่อเทียบกับ 6.69 เท่า ณ สิ้นปี 2560 สาเหตุหลักมาจากรายได้จากการขายสินทรัพย์เข้า DIF

อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (cash basis)

อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (cash basis) ของกลุ่มบริษัทฯ ณ สิ้น ปี 2562 เป็น 4.06 เท่า ลดลงเมื่อเทียบกับ 5.06 เท่า ณ สิ้น ปี 2561 เนื่องจากกลุ่มบริษัทฯ มีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น รวมถึงเงินสดรับจากการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF ในจำนวนที่ลดลง เมื่อเทียบกับงวดเดียวกันของปีก่อน

สำหรับ ณ สิ้นปี 2561 อัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย (cash basis) เพิ่มขึ้นเป็น 5.06 เท่า เมื่อเทียบกับ 1.62 เท่า ณ สิ้นปี 2560 เนื่องจากกลุ่มบริษัทฯ มีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้นจากการที่กลุ่มบริษัทฯ ได้รับเงินจากการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF และมีความลูกหนี้การค้าและลูกหนี้อื่นลดลง

อัตราส่วนตัวเงินจ่ายต่อหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย

กลุ่มบริษัทฯ ไม่มีตัวเงินจ่าย ณ สิ้นปี 2562 ทำให้อัตราส่วนตัวเงินจ่ายต่อหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ย (B/E size to interest bearing debt ratio) อยู่ที่ 0.00 เท่า

ณ สิ้นปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีตัวแลกเปลี่ยนและตัวสัญญาใช้เงินของสถาบันทางการเงินเพิ่มขึ้นรวมจำนวน 7,668.28 ล้านบาท ทำให้อัตราส่วนตัวเงินจ่ายต่อหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยอยู่ที่ 0.08 เท่า เมื่อเทียบกับ 0.03 เท่าในปี 2560

อัตราส่วนหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยที่ครบกำหนดภายใน 1 ปี ต่อหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยทั้งหมด

กลุ่มบริษัทฯ มีอัตราส่วนหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยที่ครบกำหนดภายใน 1 ปี ต่อหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยทั้งหมด ณ สิ้นปี 2562 อยู่ที่ 0.27 เท่า ลดลงจาก ณ สิ้นปี 2561 ซึ่งอยู่ที่ 0.40 เท่า เนื่องจากกลุ่มบริษัทฯ มีสัดส่วนเงินกู้ยืมระยะยาวเพิ่มขึ้น

ณ สิ้นปี 2561 อัตราส่วนหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยที่ครบกำหนดภายใน 1 ปี ต่อหนี้สินที่มีภาระดอกเบี้ยทั้งหมดอยู่ที่ 0.40 เท่า ลดลงจาก ณ สิ้นปี 2560 ซึ่งอยู่ที่ 0.47 เท่า ตามการเพิ่มขึ้นเงินกู้ยืมระยะยาว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหุ้นกู้ระยะยาวของบริษัทฯ ที่ออกและเสนอขายในปีดังกล่าว

อัตราส่วนเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินต่อหนี้สินรวม

ณ สิ้นปี 2562 และ ณ สิ้นปี 2561 ใกล้เคียงกันที่เท่ากับ 0.00 เท่า และ 0.01 เท่า ตามลำดับ โดยกลุ่มบริษัทฯ ระดมทุนจากการออกและเสนอขายหุ้นกู้เป็นหลัก และไม่มีเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินคงค้าง

อัตราส่วนความสามารถในการชำระภาระผูกพัน

อัตราส่วนความสามารถในการชำระภาระผูกพันของกลุ่มบริษัทฯ ณ สิ้นปี 2562 เป็น 0.60 เท่า เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับ 0.48 เท่า ณ สิ้นปี 2561 ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของเงินสดจ่ายชำระคืนหนี้สินที่ถึงกำหนดชำระ

สำหรับ ณ สิ้นปี 2561 อัตราส่วนความสามารถในการชำระภาระผูกพัน อยู่ที่ 0.48 เท่า ลดลงเมื่อเทียบกับ 0.73 เท่า ณ สิ้นปี 2560 เนื่องจากกลุ่มบริษัทฯ กลุ่มบริษัทฯ มีการจ่ายชำระคืนหุ้นกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระจำนวน 24,700 ล้านบาท

อัตราส่วนความสามารถในการชำระภาระผูกพัน (Cash Basis)

อัตราส่วนความสามารถในการชำระภาระผูกพัน (cash basis) ของกลุ่มบริษัทฯ ณ สิ้นปี 2562 เป็น 0.17 เท่า เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับ 0.09 เท่า ณ สิ้นปี 2561 ส่วนหนึ่งจากกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทฯ ที่เพิ่มขึ้น

สำหรับ ณ สิ้นปี 2561 อัตราส่วนความสามารถในการชำระภาระผูกพัน (cash basis) เพิ่มขึ้นเป็น 0.09 เท่า เมื่อเทียบกับ (0.01) เท่า ณ สิ้นปี 2560 เนื่องจากกลุ่มบริษัทฯ มีกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้นจากการที่กลุ่มบริษัทฯ ได้รับเงินจากการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์

ในงวด ปี 2562 กลุ่มบริษัทฯ มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ร้อยละ 0.62 ลดลงเมื่อเทียบกับร้อยละ 1.43 ในงวดเดียวกันของปีก่อน โดยในปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีการรับรู้กำไรจากการขายสินทรัพย์เข้ากองทุน DIF ที่สูงกว่า หากไม่รวมผลกระทบจากรายการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานปกติ อาทิ การขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF กลุ่มบริษัทฯ จะมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์อยู่ที่ติดลบร้อยละ 1.46

ในปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ร้อยละ 1.43 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับติดลบร้อยละ 0.62 ในงวดเดียวกันของปีก่อน ซึ่งเป็นผลมาจากในปี 2561 กลุ่มบริษัทฯ มีการบันทึกรายได้จากการขายสินทรัพย์ให้แก่ DIF ส่งผลให้มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น หากไม่รวมธุรกรรม DIF กลุ่มบริษัทฯ จะมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์อยู่ที่ติดลบร้อยละ 4.63

ภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

สัญญาเช่าดำเนินงานที่ยกเลิกไม่ได้ – กรณีกลุ่มบริษัทฯ เป็นผู้เช่า

กลุ่มบริษัทฯ ทำสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้สำหรับอุปกรณ์โทรคมนาคม รวมถึงอาคารสำนักงานร้านค้า ยานพาหนะและสถานีฐาน ระยะเวลาของสัญญาเช่าอยู่ระหว่าง 5 ถึง 15 ปี โดยยอดรวมของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้ มีดังนี้

หน่วย : ล้านบาท	ข้อมูลทางการเงินรวม		ข้อมูลทางการเงินเฉพาะกิจการ	
	31 ธ.ค. 2562	31 ธ.ค. 2561	31 ธ.ค. 2562	31 ธ.ค. 2561
ภายใน 1 ปี	7,674.37	5,845.59	7,490.67	5,232.19
เกินกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	28,014.32	18,048.21	28,517.53	17,269.67
เกินกว่า 5 ปี	26,245.44	32,128.18	26,348.94	31,946.82
รวม	61,934.14	56,021.98	62,357.14	54,448.68

หนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้า

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 กลุ่มบริษัทฯ มียอดคงเหลือของสัญญาค้ำประกันที่ออกโดยธนาคารในนามของกลุ่มบริษัทฯ เป็นจำนวนเงินประมาณ 66,871.77 ล้านบาท

สัญญา คดีฟ้องร้อง และข้อพิพาท

สัญญา

3G HSPA

เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2554 บริษัท บีเอฟเคที (ประเทศไทย) จำกัด (“BFKT”) ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของกลุ่มบริษัทฯ ได้ทำสัญญา กับ กสท. ในการเช่าเครื่องและอุปกรณ์วิทยุคมนาคมระบบ HSPA โดยมีอายุสัญญา 14.5 ปีภายใต้สัญญาเช่า อุปกรณ์ระบบ HSPA BFKT มีภาระต้องจัดหา ติดตั้ง บริหารจัดการและบำรุงรักษาอุปกรณ์ตามที่จำเป็นต่อการให้บริการภายใต้เทคโนโลยี HSPA โดยให้เป็นไปตามความจุที่ได้ระบุไว้ในสัญญาและสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมที่มีผลบังคับใช้วันที่ 3 ธันวาคม 2556 เป็นระยะเวลา 14.5 ปี และเพื่อเป็นการตอบแทนBFKT มีสิทธิได้รับรายได้จากการให้บริการดังกล่าวตามที่ได้ระบุไว้ในสัญญา

เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2554 RMV ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของกลุ่มบริษัทฯ ได้ทำสัญญากับ กสท. (“สัญญา”) ภายใต้เงื่อนไข ในสัญญา RMV ต้องให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้เทคโนโลยี HSPA ซึ่งได้รับขายส่งมาจาก กสท.เป็นระยะเวลา 14.5 ปี เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2558 RMV ได้รับการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการให้บริการขายต่อบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการ

อินเตอร์เน็ตแบบที่หนึ่งจาก กทข. RMV มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 และเงื่อนไขตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตใบอนุญาตมีกำหนดสิ้นสุดวันที่ 15 ธันวาคม 2563

ต่อมาได้มีความเห็นที่ต่างกันระหว่างกลุ่มบริษัทฯ และ กสท. ในหลายประเด็นที่เกี่ยวกับการตีความสัญญาและในรายละเอียดของการคำนวณรายได้และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2558 กลุ่มบริษัทฯ และ กสท. ได้บรรลุข้อตกลงในการรับและจ่ายชำระหนี้บางส่วนสำหรับรายได้ค่าเช่าและค่าบริการของ BFKT และต้นทุนการดำเนินงานของ RMV และได้บรรลุข้อตกลงในหลายประเด็นโดยมีวัตถุประสงค์ในการยุติข้อพิพาทที่มีต่อกันและรวมถึงยอดเงินคงค้างที่ยังไม่ได้ชำระระหว่างกัน

สำหรับประเด็นที่ยังเหลือและยอดคงค้างที่ยังตกลงกันไม่ได้ ทั้งสองฝ่ายจะทำการหารือเพื่อให้ได้ข้อสรุปต่อไปผู้บริหารเชื่อว่าผลสรุปจะไม่มีผลกระทบต่ออย่างมีสาระสำคัญต่อกลุ่มบริษัทฯ

ภายใต้สัญญาต่าง ๆ ข้างต้น กลุ่มบริษัทฯ มีภาระผูกพันกับธนาคารในประเทศบางแห่งจากการออกหนังสือค้ำประกันให้แก่ กสท. เป็นจำนวนเงิน 200.00 ล้านบาท

คดีฟ้องร้องและข้อพิพาท

ในระหว่างงวดสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2562 คดีฟ้องร้องและข้อพิพาทตามที่อธิบายไว้ในหมายเหตุข้อ 36 ในงบการเงินประจำปี 2561 ยังไม่มีความคืบหน้านอกเหนือจากเหตุการณ์ต่อไปนี้

ข้อพิพาทกรณีเงินค่าผลประโยชน์ตอบแทนส่วนเพิ่มของปีดำเนินการที่ 17 กับ กสท. : หลังจากคณะอนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดให้บริษัทย่อยชนะ โดยยกคำเสนอข้อพิพาทของ กสท. แล้วนั้น เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2562 กสท. ได้ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าวต่อศาลปกครองกลางแล้ว ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

ข้อพิพาทกรณีเงินค่าผลประโยชน์ตอบแทนในปีดำเนินการที่ 10 ถึงปีที่ 14 กับ กสท. : จากการที่ กสท. ได้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทให้บริษัทย่อยชำระค่าผลประโยชน์ตอบแทนในปีดำเนินการที่ 10 ถึงปีที่ 14 ให้ครบถ้วนเป็นเงินจำนวนประมาณ 11,946.15 ล้านบาท ต่อมาเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2562 คณะอนุญาโตตุลาการได้มีคำชี้ขาดให้บริษัทย่อยชนะคดี โดยยกคำเสนอข้อพิพาทของ กสท. ทั้งนี้ กสท. มีสิทธิที่จะยื่นขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าวต่อศาลปกครองภายใน 90 วันนับแต่วันที่ทราบคำชี้ขาด อย่างไรก็ตามบริษัทย่อยยังไม่ได้รับเอกสารการเพิกถอนคำชี้ขาดจากศาล ต่อมาเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2562 CAT ได้ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดดังกล่าวต่อศาลปกครองกลาง

คดีเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมเลขหมายโทรคมนาคม เงินประกันรายได้ขั้นต่ำ และค่าปรับจากการชำระค่าบริการรายเดือนตามงวดใบแจ้งหนี้ล่าช้า: หลังจากบริษัทย่อย และ กสท. ได้ยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการต่อศาลปกครองกลาง ซึ่งศาลได้มีคำสั่งให้รวมการพิจารณาคดีทั้งสองเข้าไว้ด้วยกัน ต่อมาเมื่อวันที่

24 กันยายน 2562 ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งขาดของคณะอนุญาโตตุลาการบางส่วน ซึ่งวันที่ 24 ตุลาคม 2562 บริษัทย่อยได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

คดีเกี่ยวกับการใช้เครื่องและอุปกรณ์โทรคมนาคมซึ่งส่งมอบให้ กสท. หลังจากสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ DIGITAL PCN 1800 MHz สิ้นสุด: หลังจากที กสท. ได้เรียกร้องให้บริษัทย่อยชำระเงินรวมทั้งสิ้น 23,016.55 ล้านบาท สำหรับช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2556 ถึงวันที่ 17 กรกฎาคม 2558 และจำนวน 2,206.04 ล้านบาท สำหรับช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2558 ถึง วันที่ 3 ธันวาคม 2558 ต่อมาวันที่ 24 กันยายน 2562 กสท. ได้ยื่นขอแก้ไขคำฟ้องโดยแก้ไขจำนวนทุนทรัพย์ใหม่เป็นรวมจำนวน 6,884.35 ล้านบาท สำหรับช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2556 ถึงวันที่ 17 กรกฎาคม 2558 และจำนวน 1,350.20 ล้านบาท สำหรับช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม 2558 ถึง วันที่ 3 ธันวาคม 2558 อย่างไรก็ตามขณะนี้คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองกลาง

คดีที่บริษัทย่อยยื่นฟ้องกรณีการนำส่งเงินรายได้จากการให้บริการในช่วงมาตรการคุ้มครองผู้ใช้บริการเป็นการชั่วคราว: ในวันที่ 6 กันยายน 2562 ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรวมคดีเข้าด้วยกัน เนื่องจากมีคู่กรณีเดียวกัน และข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ใช้อ้างอิงเป็นชุดเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกัน

ผลที่สุดของคดีความดังกล่าวข้างต้นไม่สามารถคาดการณ์ได้ในขณะนี้ ดังนั้น กลุ่มกิจการจึงไม่ได้บันทึกรายได้และไม่ได้ตั้งสำรองสำหรับผลเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลของคดีดังกล่าวไว้ในข้อมูลทางการเงิน